

УДК 336.71(477)

БАНКІВСЬКЕ РЕГУЛЮВАННЯ І БАНКІВСЬКИЙ НАГЛЯД ЯК СКЛАДОВІ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ БАНКІВСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вовчак Ольга Дмитрівна,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри банківської справи
Інституту банківських технологій та бізнесу
ДВНЗ «Університет банківської справи»
e-mail: vovchak.olga@meta.ua

Бедненко Владислав Миколайович,
аспірант
ДВНЗ «Університет банківської справи»
e-mail: vlad.bednenko@gmail.com

Анотація. Досліджуються питання сутності банківського регулювання, банківського нагляду, державного регулювання банківської діяльності та їх застосування в теоретичному і практичному аспектах, а також висвітлюються питання банківського регулювання і банківського нагляду як складових системи державного регулювання банківської діяльності.

Ключові слова: банківське регулювання, банківський нагляд, державне регулювання банківської діяльності.

Формул: 0; рис. 0; табл.: 0; бібл.: 15.

BANKING REGULATION AND BANKING SUPERVISION AS COMPONENTS OF THE STATE REGULATION OF BANKING ACTIVITY SYSTEM

Vovchak Olga,
Doctor of Economics, Professor,
Head of the Department of Banking
of the Institute of Banking Technologies and Business
of SHEI «Banking University»
e-mail: vovchak.olga@meta.ua

Bednenko Vladyslav,
Postgraduate Student
of SHEI «Banking University»
e-mail: vlad.bednenko@gmail.com

Abstract. This article examines the nature of banking regulation and banking supervision, issues of government regulation of banking activities and their theoretical and practical aspects, as well as questions of banking regulation and banking supervision as part of the state banking regulation. It is noted that state regulation of banking activity includes banking regulation and banking supervision. This approach contributes to the adequate use of these concepts in banking and deepens the theoretical foundations in the field of banking regulation.

Keywords: banking regulation, banking supervision, state regulation of banking activity.

Formulas: 0; fig.: 0; tabl.: 0; bibl.: 15.

БАНКОВСКОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ И БАНКОВСКИЙ НАДЗОР КАК СОСТАВЛЯЮЩИЕ СИСТЕМЫ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ БАНКОВСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Вовчак Ольга Дмитриевна,
доктор экономических наук, профессор,
заведующий кафедрой банковского дела
Института банковских технологий и бизнеса
ГВУЗ «Университет банковского дела»
e-mail: vovchak.olga@meta.ua

Бедненко Владислав Николаевич,
аспірант
ГВУЗ «Університет банківського дела»
e-mail: vlad.bednenko@gmail.com

Аннотація. Исследуются вопросы сущности банковского регулирования, банковского надзора, государственного регулирования банковской деятельности и их применение в теоретическом и практическом аспектах, а также освещаются вопросы банковского регулирования и банковского надзора как составляющих системы государственного регулирования банковской деятельности.

Ключевые слова: банковское регулирование, банковский надзор, государственное регулирование банковской деятельности.

Формул: 0; рис. 0; табл.: 0; библи.: 15.

Вступ. Державне регулювання банківської діяльності є важливим елементом розвитку сучасної банківської справи. Головне завдання банків полягає у перерозподілі вільних фінансових ресурсів від одних суб'єктів до інших і між видами економічної діяльності. Для того, щоб банки здійснювали такий перерозподіл ефективно, потрібно забезпечити належний та ефективний, а не формальний контроль з боку держави. Однак у багатьох країнах світу, у тому числі й Україні, державне регулювання банківської діяльності ще не відповідає цим критеріям. Так, згідно з офіційною інформацією, розміщеною на сайті Національного банку України, упродовж січня 2014 року – квітня 2017-го Національний банк України вивів із ринку 91 банк [1]. Здебільшого, основною причиною ухвалення відповідних рішень була низька якість активів, що вплинуло на недотримання банками нормативів капіталу. Ці факти, з одного боку, свідчать про неналежний рівень банківського регулювання, що призвело до кризи і виведення банків з ринку, а з другого – підкреслюють актуальність, теоретичну і практичну значимість порушеної проблеми.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Аналіз наукових праць учених, у яких досліджуються питання державного регулювання діяльності банків, у тому числі банківського регулювання і банківського нагляду (В. Авер'янова, О. Барановського, О. Вовчак, Р. Гриценка, О. Дзюблюка, І. Д'яконової, Л. Кльоби, В. Коваленко, О. Коренєвої, В. Кротюка, А. Кузнецової, О. Любуна, І. Лютого, І. Михасюка, В. Міщенко, А. Мороза, С. Мочерного, О. Орлюка, В. Пасічника, О. Скаска, Т. Смोजенко, М. Суржинського, О. Щуревича, А. Яценюка та інших), засвідчив, що проблему регулювання державою діяльності банків, визначення основних завдань і напрямів банківського регулювання і банківського нагляду та їх удосконалення розглянуто достатньо широко. Водночас в умовах загальносвітової фінансової нестабільності, яка призводить до фінансових криз, постійне вдосконалення державного регулювання діяльності банків, банківського регулювання і банківського нагляду залишається актуальним.

Метою статті є розкриття теоретичних засад державного регулювання банківської діяльності та його складових – банківського регулювання і банківського нагляду в контексті їх адекватного використання в регуляторній діяльності.

Результати дослідження. Розвиток сучасної економічної системи, визначення причин, що призвели

до фінансово-економічної кризи, і пошук найбільш ефективних засобів для мінімізації втрат від глобалізації у фінансовій сфері та в банківському секторі засвідчує, що однією з основних причин кризи є недоліки в державному регулюванні фінансових відносин. Межі між розвиненими країнами і країнами, що розвиваються, поступово стираються внаслідок фінансової інтеграції та впровадження інноваційних технологій на фінансових ринках. Тому розвиток фінансової системи хоч і впливає на підвищення ефективності та якості фінансових послуг, але й наражає на нові ризики, що стають системними, а їхній рівень суб'єкти ринку і державні органи визначити неспроможні. Остання криза 2014–2016 років із новою силою підтвердила обмежені можливості систем регулювання як на національному, так і на міжнародному рівнях.

Аналіз зарубіжної і вітчизняної економічної літератури дозволяє дійти висновку про наявність багатьох недоліків у сучасному регулюванні діяльності банків і, водночас, про відсутність належно розроблених теоретико-методологічних підходів до процесу розбудови найбільш ефективної системи такого регулювання. Зокрема, В. Коваленко, аналізуючи процеси впливу світової кризи на національний фінансовий ринок, дійшла висновку про те, що рівень відкритості національних економік має відповідати рівневі розвитку банківських систем та якості функціонування інститутів внутрішнього регулювання. Неврахування зазначеного чинника особливо гостро проявляється в умовах подолання кризових явищ, коли виникає необхідність модернізації національної системи регулювання з метою своєчасного виявлення та ідентифікації системних ризиків, забезпечення чіткими засобами процесу подолання фінансової нестабільності в разі її виникнення та створення надійного підґрунтя для зближення інтересів інвесторів і заощадників [2, с. 185]. Підтримуючи позицію автора, вважаємо, що основними завданнями реформи системи сучасного державного регулювання діяльності банків має стати створення нових установ та розроблення нових правил і норм, що розв'язували б проблему своєчасного визначення системних ризиків та ймовірності їх збільшення. Водночас було б доцільно не створювати надмірного адміністративного регулювання і не заважати впровадженню фінансових інновацій комерційними банками.

Проведений аналіз літературних джерел засвідчив, що в сучасних наукових розробках немає єдиного

погляду на природу банківського регулювання. При цьому досить часто в економічній літературі такі терміни, як «банківське регулювання» і «банківський нагляд», використовуються як синоніми. Одні автори «під регулюванням розуміють вплив держави на розвиток банківського сектору економіки, інші – як систему заходів, за допомогою яких центральний банк забезпечує стійкість і надійність банківських установ» [2, с. 187]. Також поняття «державне регулювання банківської діяльності» має різні дефініції, а в деяких випадках ототожнюється із поняттями «банківське регулювання» і «банківський нагляд». З огляду на це важливим науковим завданням є вироблення уніфікованого підходу до визначення сутності банківського регулювання і банківського нагляду як складових частин державного регулювання банківської діяльності.

На нашу думку, державне регулювання банківської діяльності є окремим і самостійним поняттям, яке за своєю суттю охоплює значно більшу сферу регулювання державою такого специфічного об'єкта регулювання, як «банківська діяльність». Участь у державному регулюванні банківської діяльності беруть багато різних державних органів, які мають як нормотворчі, так і виконавчі функції. Насамперед, в Україні Верховна Рада України ухвалює закони, на виконання яких уже діють нормативно-правові акти Президента України, Кабінету Міністрів України, Національного банку України, Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та інших органів державної виконавчої влади, які в межах наданих повноважень регламентують певні питання діяльності банків і контролюють дотримання банками встановлених в актах законодавства вимог і норм, у тому числі шляхом використання таких механізмів, як банківське регулювання і банківський нагляд.

Що ж до понять «банківське регулювання» і «банківський нагляд», то більшість вітчизняних учених вважають їх двома самостійними, водночас взаємопов'язаними науковими поняттями. Західні вчені загалом не розмежовують цих понять, а вживають термін «банківський нагляд». Свідченням цього є назва європейського органу у сфері банківської співпраці – Базельський комітет з питань банківського нагляду. Може траплятися і термін «банківське регулювання», яке визначається як державне втручання в банківський сектор [3, с. 21–22]. Щодо банківського нагляду, то його в німецькому довіднику з банківської справи «*Gablers Bank – Lexicon*» визначено як діяльність у рамках загального моніторингу національної економіки державними установами з метою поточного спостереження за кредитними установами з часу їх заснування і, за потреби, впливу на них [4].

Вітчизняні вчені О. Коренева, В. Коваленко, А. Яценюк і В. Міщенко визначають банківський нагляд як «моніторинг процесів, що мають місце в банківській сфері на різних стадіях функціонування банків, а саме створення нових банків та їхніх установ, діяльність банків, реорганізації та ліквідації банків» [5, с. 48], а під державним регулюванням банківської діяльності розуміють відповідну правову базу, тобто закони, що регламентують діяльність банків, а також ухвален-

ня відповідними установами, уповноваженими державою, що регламентують функціонування банків у формі нормативних актів, інструкцій, директив [5, с. 47–48]. Водночас О. Орлюк вважає, що державне регулювання банківської діяльності є однією з форм державного управління, що становить систему заходів, за допомогою яких держава через центральний банк (або інший уповноважений орган) забезпечує стабільне і безпечне функціонування банків, а також попереджає дестабілізуючі процеси в банківському секторі [6, с. 151–152].

Деяко подібне трактування подають О. С. Любунь та інші вчені, які визначають банківське регулювання як систему заходів, за допомогою яких центральний банк забезпечує стабільне, безпечне функціонування банків, а також запобігає дестабілізаційним процесам у банківському секторі. При цьому автори окремо дають визначення банківського нагляду, під яким розуміють своєчасне реагування на порушення і негативні тенденції в діяльності банків з метою підтримки стабільності банківської системи [7]. Таких підходів дотримуються О. І. Скаско, Т. С. Смовженко і М. П. Могильницька, які під банківським регулюванням розуміють систему заходів, за допомогою яких держава через Національний банк або інший наглядовий орган забезпечує стабільне й безпечне функціонування банківської системи, запобігає дестабілізаційним тенденціям у банківському секторі, а банківський нагляд розглядають як регулятивну систему економічних і правових заходів, що їх здійснюють органи державної влади для забезпечення стабільності, безпеки та ефективності банківського сектору шляхом розумного, виваженого обмеження ризиків у банківській діяльності, а також створення резервів, достатніх для компенсації можливих втрат [8].

М. Суржинський дотримується думки, що банківське регулювання, банківський нагляд і банківський контроль – це різні види діяльності щодо виконання завдання забезпечення надійного і стабільного функціонування банків. Водночас він вважає, що банківське регулювання є складною і багатоаспектною категорією, яка, з одного боку, є функцією державного управління, відносно якої вона є засобом реалізації політики держави, а з другого боку – саме банківське регулювання можна розглядати як управлінську діяльність, що має свої методи, способи, форми реалізації [9]. На нашу думку, у визначенні банківського регулювання автор допускає підміну понять банківського регулювання (вважаючи його функцією державного управління) і державного регулювання банківської діяльності.

З огляду на охоплення визначення поняття «банківський нагляд» більш точним можна вважати тлумачення О. Барановського, який констатує, що банківський нагляд – це сфера діяльності центрального банку чи іншого уповноваженого державного органу, а також наглядових рад і структурних підрозділів окремих банківських установ, що базується на глибокому аналізі внутрішніх і зовнішніх чинників уразливості банківської системи й спрямована на запобігання дестабілізуючим тенденціям у банківській системі

загалом і в окремих банках, що передбачає забезпечення постійного нагляду за дотриманням банками чинного законодавства й підзаконних актів, обов'язкових нормативів, стандартів, правил і керівних принципів; недопущення відмивання коштів, одержаних злочинним шляхом; ужиття до порушників установлених санкцій [10, с. 272]. Однак залишається незрозумілим, чи автор розмежовує банківський нагляд і банківське регулювання, чи вважає їх тотожними поняттями.

Те ж саме стосується й підходів інших авторів, які зосереджують свою увагу тільки на одному з понять. Так, В. Пасічник торкається банківського регулювання, характеризуючи його як розроблення і видання уповноваженими органами законів та нормативно-правових актів, які регламентують види і способи банківської діяльності [11]; В. Поляков визначає банківське регулювання як систему заходів, за допомогою яких держава через центральний банк забезпечує стабільне й безпечне функціонування банківської системи [12, с. 139]; О. Хаб'юк вважає, що банківське регулювання – це формування і застосування державою заходів впливу на банківську сферу для досягнення державних цілей (забезпечення грошового обігу, стабільності банківської системи, уникнення монополізації, усунення недоліків міжнародної діяльності банків тощо) [3, с. 25].

Натомість В. Коваленко дає визначення як банківському регулюванню, так і банківському нагляду, при цьому банківське регулювання визначає як розроблену уповноваженими установами систему конкретних правил і норм, які відповідно до законодавства визначають структуру і способи здійснення банківської діяльності (формування рамок поведінки банків), а банківський нагляд – як регулятивну систему економічних і правових заходів, що їх здійснюють органи державної влади (або їхні уповноважені представники) для забезпечення стабільності, безпеки та ефективності банківського сектору шляхом розумного, виваженого обмеження ризиків у банківській діяльності [2, с. 180].

На нашу думку, найбільш вдалим і найпродуктивнішим є підхід, згідно з яким поняття банківського регулювання і банківського нагляду є взаємопов'язаними та взаємодоповнюваними як складові частини державного регулювання банківської діяльності через притаманні їм методи та інструменти.

Основна мета державного регулювання закріплена в Законі України «Про банки і банківську діяльність» і полягає у правовому забезпеченні стабільного розвитку і діяльності банків в Україні, створення належного конкурентного середовища на фінансовому ринку, забезпечення захисту законних інтересів вкладників і клієнтів банків, створення сприятливих умов для розвитку економіки України та підтримки вітчизняного товаровиробника [13].

Аналіз чинного законодавства свідчить, що в Законі України «Про Національний банк України» (у статті 1) розмежовуються поняття «банківське регулювання» і «банківський нагляд». Банківське регулювання визначається як одна із функцій Національного банку

України, яка полягає у створенні системи норм, що регулюють діяльність банків, визначають загальні принципи банківської діяльності, порядок здійснення банківського нагляду, відповідальність за порушення банківського законодавства. Банківський нагляд, у свою чергу, визначається як система контролю та активних упорядкованих дій Національного банку України, спрямованих на забезпечення дотримання банками та іншими особами, стосовно яких Національний банк України здійснює наглядову діяльність законодавства України і встановлених нормативів, з метою забезпечення стабільності банківської системи і захисту інтересів вкладників та кредиторів банку [14]. Вважаємо такий підхід правомірним.

Водночас у Законі України «Про банки і банківську діяльність» (у статті 66) установлено виключний перелік форм державного регулювання діяльності банків і визначено уповноважений на це орган – Національний банк України. Таке регулювання діяльності банків передбачено здійснювати у формі адміністративного та індикативного регулювання. Так, до адміністративного регулювання належать: реєстрація банків і ліцензування їхньої діяльності; установлення вимог та обмежень щодо діяльності банків; застосування санкцій адміністративного чи фінансового характеру; нагляд за діяльністю банків; надання рекомендацій щодо діяльності банків. До індикативного регулювання належать: установлення обов'язкових економічних нормативів; визначення норм обов'язкових резервів для банків; установлення норм відрахувань до резервів на покриття ризиків від активних банківських операцій; визначення процентної політики; рефінансування банків; кореспондентських відносин; управління золотовалютними резервами, включаючи валютні інтервенції; операцій із цінними паперами на відкритому ринку; імпорту та експорту капіталу [13]. При цьому нагляд за діяльністю банків визначено тільки як один з інструментів адміністративного регулювання. Як зазначає О. І. Щуревич, інструменти банківського регулювання і нагляду між собою тісно пов'язані та в кінцевому підсумку їхнє комплексне застосування сприятиме досягненню головної мети – стабільного банківського сектору [15].

У Законі України «Про банки і банківську діяльність» метою банківського нагляду є стабільність банківської системи і захист інтересів вкладників і кредиторів банку щодо безпеки зберігання коштів клієнтів на банківських рахунках. У свою чергу, у статті 55 Закону України «Про Національний банк України», в якій визначається мета і сфера банківського нагляду, зазначено, що головна мета банківського регулювання і нагляду – безпека і фінансова стабільність банківської системи, захист інтересів вкладників і кредиторів.

Національний банк України здійснює функції банківського регулювання і нагляду на індивідуальній та консолідованій основі. При цьому наглядова діяльність Національного банку охоплює всі банки, їхні відокремлені підрозділи, афілійованих і споріднених осіб банків, банківські групи, учасників банківських груп на території України і за кордоном, установи

іноземних банків в Україні, а також інших юридичних і фізичних осіб у частині дотримання встановлених законодавством вимог щодо здійснення банківської діяльності [13], а також постійний нагляд за дотриманням ними банківського законодавства, нормативно-правових актів Національного банку та економічних нормативів. Національний банк не здійснює перевірок і ревізій фінансово-господарської діяльності перелічених суб'єктів [14].

З огляду на викладене і з урахуванням розглянутих підходів пропонуємо такі розмежування визначень понять «державне регулювання банківської діяльності», «банківське регулювання» і «банківський нагляд»:

1) державне регулювання банківської діяльності – це система норм, заходів та інструментів реагування і впливу на банківську діяльність для досягнення безпеки та фінансової стабільності банківської системи, захисту інтересів вкладників і кредиторів банків, що створюється державою шляхом ухвалення законів та реалізується державою в особі уповноважених державних органів шляхом виконання покладених на них законами функцій і центральним банком шляхом здійснення банківського регулювання та банківського нагляду у формах і методах, визначених законами та нормативно-правовими актами держави;

2) банківське регулювання – складова частина державного регулювання банківської діяльності, що передбачає розроблення та ухвалення законів, положень, інструкцій, правил та інших нормативно-правових актів, що визначають межі банківської діяльності та передбачають використання конкретних інструментів і методів для належного захисту інтересів кредиторів та вкладників банків;

3) банківський нагляд – складова частина державного регулювання банківської діяльності, що полягає в постійному моніторингу за процесами в банківській

сфері і конкретних банках на всіх етапах їхнього життєвого циклу, щоб здійснювати контроль за дотриманням банківського законодавства, своєчасно виявляти недоліки і порушення в діяльності банків, вимагати їх усунення, надавати рекомендації для усунення недоліків чи вживати адекватних заходів реагування або впливу в разі вчинення порушень під час здійснення банківської діяльності.

Висновки. Державне регулювання банківської діяльності є складним механізмом реалізації державою (через створену нею систему норм, заходів та інструментів реагування і впливу на банківську сферу та діяльність банків) державної політики в банківській сфері для досягнення важливих суспільних цілей і дотримання балансу суспільного та приватного інтересу.

Державне регулювання банківської діяльності включає такі основні складові, як банківське регулювання, що передбачає розроблення та ухвалення законів, положень, інструкцій, правил та інших нормативно-правових актів, що визначають межі банківської діяльності та передбачають використання конкретних інструментів і методів для належного захисту інтересів кредиторів та вкладників банків, так і банківський нагляд, який полягає в постійному моніторингу за процесами в банківській сфері і конкретних банках на всіх етапах їхнього життєвого циклу, щоб здійснювати контроль за дотриманням банківського законодавства, своєчасно виявляти недоліки і порушення в діяльності банків, вимагати їх усунення, надавати рекомендації для усунення недоліків чи вживати адекватних заходів реагування або впливу за вчинення порушення. Такий підхід сприяє адекватному використанню цих понять у банківській справі та поглиблює теоретичні засади у сфері регулювання банківської діяльності.

Список використаної літератури

1. Реорганізація та ліквідація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=75535&showTitle=true.
2. Банківське регулювання і нагляд: методологія та практика : монографія / за ред. В. В. Коваленко. – Одеса : Атлант, 2013. – 492 с.
3. Хаб'юк О. Банківське регулювання та нагляд через призму рекомендацій Базельського комітету : монографія / О. Хаб'юк. – Івано-Франківськ : ОППО ; Снятин : Прут-Принт, 2008. – 260 с.
4. Паласевич М. Б. Теоретико-методологічні засади державного регулювання банківської діяльності / М. Б. Паласевич // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2007. – Вип. 17.7. – С. 245–250.
5. Міщенко В. І. Банківський нагляд : навч. посіб. / В. І. Міщенко, А. П. Яценюк, В. В. Коваленко, О. Г. Кореєва. – К. : Знання, 2004. – 406 с.
6. Орлюк О. П. Банківське право : навч. посіб. / О. П. Орлюк. – К. : Юрінком-Інтер, 2004. – 376 с.
7. Любунь О. С. Національний банк України: основні функції, грошово-кредитна політика, регулювання банківської діяльності / О. С. Любунь, В. С. Любунь, І. В. Іванець. – К. : ЦНЛ, 2004. – 351 с.
8. Скаско О. І. Банківський нагляд : підручник / О. І. Скаско, Т. С. Смовженко, М. П. Могильницька та ін. ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т. С. Смовженко. – К. : УБС НБУ, 2011. – 432 с.
9. Суржинський М. Поняття і сутність банківського регулювання та банківського нагляду в Україні / М. Суржинський // Юридичний журнал. – 2004. – № 8. – С. 83–93.
10. Розвиток банківської системи України : монографія / за ред. д-ра екон. наук О. І. Барановського. – К. : Ін-т економіки та прогнозування, 2008. – 584 с.
11. Пасічник В. В. Банківський нагляд правові засади та проблеми здійснення / В. В. Пасічник // Банківське право України : підручник / під заг. ред. А. О. Селіванова. – К. : Ін Юре, 2000. – 368 с.

12. Поляков В. П. Структура и функции центральных банков. Зарубежный опыт / В. П. Поляков, Л. А. Москвикина. – М. : ИНФРА-М, 1996. – 192 с.
13. Закон України «Про банки і банківську діяльність» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.
14. Закон України «Про Національний банк України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
15. Щуревич О. І. Теоретико-методологічні основи банківського регулювання та нагляду в Україні / О. І. Щуревич // Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. – 2015. – Вип. 25.3. – С. 338–344.

Reference

1. Reorganizational and liquidation [The reorganization and liquidation]. (n.d.). *bank.gov.ua*. Retrieved from https://bank.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=75535&showTitle=true [in Ukrainian].
2. Kovalenko, V. V. (Eds.). (2013). *Bankiv's'ke rehulyuvannya i nahlyad: metodolohiya ta praktyka : monohrafiya [Banking Regulation and Supervision: Methodology and Practice]*. Odesa : Atlant [in Ukrainian].
3. Khab'yuk, O. (2008). *Bankiv's'ke rehulyuvannya ta nahlyad cherez pryзму rekomendatsiy Bazel's'koho komitetu [Banking regulation and supervision in the light of the recommendations of the Basel Committee]*. Ivano-Frankiv's'k : OIPPO ; Snyatyn : Prut-Prynt [in Ukrainian].
4. Palasevych, M. B. (2007). Teoretyko-metodolohichni zasady derzhavnoho rehulyuvannya bankiv's'koyi diyal'nosti [Theoretical and methodological principles of state regulation of banking activity]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy – Scientific Bulletin of UNFU*, 17.7, 245–250 [in Ukrainian].
5. Mishchenko, V. I., Yatsenyuk, A. P., Kovalenko, V. V., & Korenyeva, O. H. (2004). *Bankiv's'kyy nahlyad [Banking supervision]*. Kyiv : Znannya [in Ukrainian].
6. Orlyuk, O. P. (2004). *Bankiv's'ke pravo [Banking Law]*. Kyiv : Yurinkom Inter [in Ukrainian].
7. Lyubun', O. S., Lyubun', V. S., & Ivanets', I. V. (2004). *Natsional'nyy bank Ukrainy: osnovni funktsiyi, hroshovokredytna polityka, rehulyuvannya bankiv's'koyi diyal'nosti [National Bank of Ukraine: basic functions, monetary policy, banking regulation]*. Kyiv : TsNL [in Ukrainian].
8. Skasko, O. I., Smovzhenko, T. S. (Eds.), Mohyl'nyts'ka, M. P. et al. (2011). *Bankiv's'kyy nahlyad – Bankiv's'kyy supervizion*. Kyiv : UBA NBU [in Ukrainian].
9. Surzhynsk'yy, M. (2004). Ponyattya i sutnist' bankiv's'koho rehulyuvannya ta bankiv's'koho nahlyadu v Ukraini [Concept and essence of banking regulation and banking supervision in Ukraine]. *Yurydychnyy zhurnal – Law Journal*, 8, 83–93 [in Ukrainian].
10. Baranovsky, O. I. (Eds.). (2008). *Rozvytok bankiv's'koyi systemy Ukrainy [The development of the banking system of Ukraine]*. Kyiv : Institute of Economics and Forecasting [in Ukrainian].
11. Pasichnyk, V. V. (2000). *Bankiv's'kyy nahlyad pravovi zasady ta problemy zdiysnennya [Banking supervision legal principles and problems of implementation]*. Bankiv's'ke pravo Ukrainy – Banking Law Ukraine. Kyiv : InYure [in Ukrainian].
12. Polyakov, V. P., & Moskovkina, L. A. (1996). *Struktura y funktsyy tsentral'nykh bankov. Zarubezhnyy opyt [Structure and function of central banks. Foreign Experience]*. Moscow : YNFRA-M [in Russian].
13. Zakon Ukrainy «Pro banky i bankiv's'ku diyal'nist'» [Law of Ukraine «On Banks and Banking»]. (n.d.). *zakon1.rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> [in Ukrainian].
14. Zakon Ukrainy «Pro Natsional'nyy bank Ukrainy» [Law of Ukraine «On the National Bank of Ukraine»]. (n.d.). *zakon4rada.gov.ua*. Retrieved from <http://zakon4rada.gov.ua/laws/show/679-14> [in Ukrainian].
15. Shchurevych, O. I. (2015). Teoretyko-metodolohichni osnovy bankiv's'koho rehulyuvannya ta nahlyadu v Ukraini [Theoretical and methodological foundations of banking regulation and supervision in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho lisotekhnichnoho universytetu Ukrainy – Scientific Bulletin of UNFU*, 25.3, 338–344 [in Ukrainian].